

Den 11. maj 2012 kl. 09:00 blev retten sat i Mødelokale J af [redacted] Dommer [redacted]

Der blev foretaget i ikke offentligt retsmøde
sag nr. BS 4-2174/2011:

[redacted] Part 1 A/S (1 A/S) [redacted] under konkurs
v/kurator advokat Jesper Trommer Volf

[redacted] Adresse 1 [redacted]

2900 Hellerup

mod

Asbølholm Gods A/S

Lejrskov Kirkevej 21

6640 Lunderskov

Ingen var indkaldt eller mødt.

Der blev fremlagt:

- Sagsøgtes processkrift A og B om formaliteten.
- Sagsøgerens processkrift 1.
- Brev af 3. maj 2012 fra advokat Jesper Trommer Volf.

Sagens øvrige dokumenter forelå.

1.

Retten bemærkede i forlængelse af telefonmødet den 14. februar 2012 med parternes advokater, at [redacted] 1 A/S [redacted] under konkurs (konkursboet) i processkrift 1 har præciseret sin påstand således, at skyldner

får et eventuelt krav er Asbølholm Gods A/S.

2.

I forhold til spørgsmålet om voldgiftsbehandling blev der afsagt

kendelse:

Kravet i denne sag på 988.250 kr. med nærmere angivne renter vedrører et opgjort tilgodehavende i forbindelse med et entreprisarbejde på Asbølholm Gods A/S.

Påstande:

Asbølholm Gods A/S har nedlagt påstand om, at sagen skal afvises på grund af aftale om voldgiftsbehandling.

Konkursboet har nedlagt påstand om, at den del af det fakturerede entreprisarbejde som vedrører el- og vvs-arbejde, ikke er undergivet voldgiftsaftale, og at retten derfor er kompetent til at behandle denne del af sagen. Konkursboet har anerkendt, at der ved vedtagelse af AB 92 er indgået aftale om voldgiftsbehandling for den øvrige del af sagen, af parterne benævnt tømrer- og murerentreprisen.

Sagens oplysninger:

Af stævningen fremgår bl.a.:

"...

Sagen omhandler Asbølholms manglende betaling for det arbejde, som **1 A/S** i sin egenskab af hovedentreprenør har udført på ejendommen Asbølholm Gods ---.

Parterne var i efteråret 2009 i dialog omkring ombygning af Asbølholm Gods, og 22. september 2009 fremsendte **1 A/S** til Asbølholm det som sagens bilag 1 fremlagte tilbud på udførelse af en række nærmere specificerede arbejder. Asbølholm accepterede tilbuddet, og 2. februar 2010 fremsendte **1 A/S** til Asbølholm den som sagens bilag 2 fremlagte ordrebekræftelse på udførelsen af arbejderne.

Entreprisensummen var aftalt til DKK 700.000 med tillæg af moms, i alt DKK 875.000, og i perioden herefter udførte **1 A/S** frem til juli 2010 en række tømrer-, murer, el- og vvs-arbejder på Asbølholm Gods.

Tømrer- og murerentreprisen

1 A/S' tilbud af 22. september 2009 omfattede udførelse af en række tømrer- og murerarbejder for DKK 700.000 med tillæg af

moms, i alt DKK 875.000, jf. bilag 1.

Virksomhed 1 A/S (Virk. 1 A/S)

Virksomhed 1A A/S (Virk. 1A A/S)

Tilbuddet blev udfærdiget på brevpapir tilhørende 1 A/S' søsterselskab, Virk. 1 A/S (tidligere Virk. 1A A/S og nu under konkurs), hvilket alene skyldtes, at Person 1 fra Virk. 1 A/S, udregnede tilbuddet for 1 A/S.

1 A/S' ordrebekræftelse af 2. februar 2010 blev af samme årsag udfærdiget på Virk. 1A A/S' brevpapir, men ordrebekræftelsen blev underskrevet af direktør Person 2 for 1 A/S, jf. bilag 2.

1 A/S udførte i perioden herefter en stor del af tømrer- og murerentreprisen, og 30. juni 2010 fremsendte 1 A/S til Asbølholm den som bilag 3 fremlagte faktura nr. 321555 stor DKK 291.000 med tillæg af moms, i alt DKK 363.750, for det ikke-fakturerede, udførte tømrer- og murerarbejde.

1 A/S opgjorde pr. 30. juni 2010 den udførte del af tømrer- og murerentreprisen til 78%, svarende til DKK 546.000 med tillæg af moms, i alt DKK 682.500, jf. bilag 3.

El- og vvs-entreprisen

Udover tømrer- og murerentreprisen udførte 1 A/S efter aftale med Asbølholm desuden en el- og vvs-entreprise, herunder installation af afløb, vand, varme og sanitet, som hverken var omfattet af 1 A/S' tilbud af 22. september 2009, jf. bilag 1, eller ordrebekræftelsen af 2. februar 2010, jf. bilag 2.

1 A/S antog til disse arbejder Nyrup Installation A/S og Brandstrup VVS A/S, som udførte en stor del af den samlede el- og vvs-entreprise, og 30. juni 2010 fremsendte 1 A/S til Asbølholm den som bilag 4 fremlagte faktura nr. 321554 stor DKK 539.400 med tillæg af moms, i alt DKK 674.250, for det ikke-fakturerede, udførte el- og vvs-arbejde.

1 A/S opgjorde pr. 30. juni 2010 den udførte del af el- og vvs-entreprisen til i alt DKK 889.400 med tillæg af moms, i alt DKK 1.111.750.

..."

I sagsøgerens processkrift 1 af 27. april 2012 hedder det videre:

"...

Ad AB 92

Tømrer- og murerentreprisen

I medfør af såvel 1 A/S' tilbud af 22. september 2009, jf. sagens bil-

ag 1, som 1 A/S' ordrebekræftelse af 2. februar 2010, jf. sagens bilag 2, var Dansk Byggeris standardforbehold af maj 2008 gældende for aftalen om 1 A/S' udførelse af den i tilbuddet og ordrebekræftelsen angivne tømrer- og murerentreprisen.

Herefter må AB 92 anses for aftalt mellem parterne for så vidt angår tømrer- og murerentreprisen, jf. AB 92 § 47, hvorfor det medgives, at denne del af sagen rettelig skulle have været anlagt ved Voldgiftsretten for Bygge- og Anlægsvirksomhed.

El- og vvs-entreprisen

Som det er fremhævet i stævningen, udførte 1 A/S – udover ovennævnte tømrer- og murerentreprisen – desuden en el- og vvs-entreprisen, som hverken var omfattet af 1 A/S' tilbud af 22. september 2009, jf. sagens bilag 1, eller ordrebekræftelsen af 2. februar 2010, jf. sagens bilag 2.

Asbølholm anfører i processkrift A, s. 1, at aftalen om 1 A/S' udførelse af el- og vvs-entreprisen fulgte efter aftalen om tømrer- og murerentreprisen, således at aftalen om tømrer- og murerentreprisen var først i tid. Asbølholm opfordres (3) til at fremlægge dokumentation herfor.

Til forskel for tømrer- og murerentreprisen antog 1 A/S underentreprenører i form af Nyrup Installation A/S og Brandstrup VVS A/S til at udføre el- og vvs-entreprisen.

Supplerende anbringender

For så vidt angår el- og vvs-entreprisen gøres det overordnet gældende, at 1 A/S og Asbølholm ikke har aftalt AB 92, og at sagen for så vidt angår denne del af 1 A/S' krav kan fortsætte ved de almindelige domstole.

Der henvises i den henseende indledningsvis til, at de almindelige domstole alene mangler kompetence til at afgøre en foreliggende tvist, "... såfremt der klart er indgået en voldgiftsaftale, ...", jf. Erik Hørlyck i "Entreprisen og licitation", 5. udgave, s. 375.

Uanset at det inden for bygge- og anlægsvirksomhed er sædvanligt at anvende voldgift, foreligger der "... ikke nogen retssædvane om anvendelse af voldgift i forbindelse med tvister i bygge- og anlægsvirksomhed", og det er således også inden for bygge- og anlægsvirksomhed en grundlæggende betingelse, at der foreligger en klar voldgiftsaftale, jf. Erik Hørlyck i "Entreprisen og licitation", 5. udgave, s. 376.

Underanbringende nr. 1

Til støtte for at **1 A/S** og Asbølholm ikke har aftalt AB 92 for el- og vvs-entreprisen gøres det først og fremmest gældende, at el- og vvs-entreprisen ikke var omfattet af aftalen vedrørende tømrer- og murerentreprisen, jf. sagens bilag 1 og 2.

Det fremgik således eksplicit af såvel tilbuddet som ordrebekræftelsen, at disse ikke omfattede de el- og vvs-arbejder, som i modsætning til tømrer- og murerentreprisen blev udført af **1 A/S** underleverandører, og det fremgik dermed direkte af aftalegrundlaget vedrørende tømrer- og murerentreprisen, at de herom aftalte vilkår ikke omfattede el- og vvs-arbejder.

Underanbringende nr. 2

Til støtte herfor gøres det videre gældende, at el- og vvs-entreprisen udgjorde en selvstændig entreprise, og at der ikke var tale om "*tillægsarbejder*" til tømrer- og murerentreprisen.

Asbølholm henviser i processkrift A, s. 2, til, at Jacob Juul og Peter Fauverholdt Thommesens "Voldgiftsret", 1. udgave, s. 106, herunder de nævnte afgørelser, hvorefter der ikke ses "*... at være nogen sondring mellem tillægsarbejder inden for en fagentreprise og tillægsarbejder inde for en anden fagentreprise.*"

De i Jacob Juul og Peter Fauverholdt Thommesens "Voldgiftsret", 2. udgave, s. 117-118, nævnte afgørelser viser imidlertid, at det netop er af afgørende betydning, hvorvidt de arbejder, hvorom der ikke er indgået en voldgiftsaftale, har en "*naturlig sammenhæng*" med den entreprise, hvis voldgiftsaftale søges udstrakt til også at omfatte de øvrige arbejder.

Således er det kendetegnende for de s. 117-118 fremhævede afgørelser, at der netop er tale om, at de arbejder, som voldgiftsaftalerne udstrækkes til også at omfatte, er egentlige tillægsarbejder inden for samme fag som hovedentrepriserne, og at disse arbejder således har en sådan naturlig sammenhæng med hovedentrepriserne, at tillægsarbejderne lige så godt kunne have været omfattet af hovedentrepriserne.

Underanbringende nr. 3

Henset til at udgangspunktet er, at sagen kan behandles ved de almindelige domstole, og at de almindelige domstole alene kan udelukkes kompetencen til at afgøre sagen, hvis der foreligger en klar

voldgiftsaftale mellem parterne, gøres det afslutningsvis gældende, at Asbølholm har bevisbyrden for, at parterne har indgået en klar voldgiftsaftale for el- og vvs-entreprisen.

..."

I sagsøgtes processkrift af 1. marts 2012 om formaliteten hedder det:

"...

Det bemærkes, at aftalen om tømrer- og murerentreprisen er først i tid, og at den supplerende aftale om yderligere entrepriser er efterfølgende. Den efterfølgende aftale er så vidt vides mundtlig. Det formodes, at der er enighed mellem parterne om de nævnte forhold.

Et aftalekompleks med bestemmelse om voldgift må anses som udtryk for, at parternes beslutning om, at der i deres samhandel skal være voldgiftsbehandling ved konflikter. En udvidelse af samarbejdet må derfor formodes ligeledes at være omfattet af voldgiftsbehandling.

I den relevante retslitteratur fremgår, at forholdet tidligere har været til behandling hos domstolene. Erik Hørlyck anfører som sin konklusion i "Entreprise og licitation", 5. udgave, 1998, side 381 følgende:

"Selv om en aftale om ekstraarbejde indgås uden særskilt vedtagelse af AB, må formodningen dog være for, at såfremt AB er gældende for kontraktforholdet, er AB også gældende for aftalen om ekstraarbejder."

I "Voldgiftsret", Jacob Juul og Peter Fauerholdt Thommesen, 2003, anføres i kapitel 4.4.2 om tillægsaftaler og forlig bl.a. følgende (p. 106):

"I almindelighed vil tillægsaftaler om yderligere arbejder og leverancer være omfattet af voldgiftsklausulen, mens tillægsaftaler, der udgør afslutningen på parternes mellemværende og eventuel tillige på deres forretningsforbindelse, herunder navnlig forlig, ikke er det".

Efterfølgende henvises til afgørelser, hvortil også henvises ved nærværende processkrift.

I den relevante retslitteratur baseret på foreliggende retspraksis

synes der derfor ikke at være tvivl om, at tillægsarbejder er omfattet af voldgiftsklausulen, hvis de oprindelige arbejder var det. Der ses ikke at være nogen sondring mellem tillægsarbejder inden for egen fagentreprise og tillægsarbejder inden for anden fagentreprise.

På denne baggrund skønnes parternes samlede aftale at være omfattet af voldgiftsklausul.

Det gøres tillige gældende, at sagsøger har bevisbyrden for det modsatte.

..."

Rettens begrundelse og resultat:

Parterne er enige om, at den del af sagen som vedrører arbejde i henhold til sagens bilag 1 og 2, tømrer- og murerentreprisen, er undergivet aftale om voldgiftsbehandling.

Om sagens øvrige del bemærkes herefter:

Retten lægger til grund, at der blev indgået 2 aftaler om arbejdet på Asbølholm Gods. I den første, skriftlige aftale var el- og vvs-arbejde udtrykkeligt undtaget, og de 2 aftaler kan derfor som udgangspunkt ikke antages at have nær indbyrdes sammenhæng.

Den mundtlige aftale om el- og vvs-arbejde kan efter sin karakter og sit omfang herefter ikke betragtes som en tillægsaftale til den øvrige del af entreprisarbejdet, og det er endvidere omtvistet, hvem der var aftaleparter for de 2 aftaler.

Retten finder det herefter ikke godtgjort, at der efter voldgiftslovens § 7, stk. 1 er indgået voldgiftsaftale for den del af arbejdet, som vedrører el- og vvs-entreprisen. Retten er derfor kompetent til at behandle denne del af sagen.

Thi bestemmes:

Den del af sagen, som vedrører entreprisarbejde i henhold til sagens bilag 1 og 2, afvises. Den øvrige del af sagen afvises ikke.

Parterne underrettes om kendelsen ved fremsendelse af en udskrift af retsbogen.

Sagen udsat på kærefristens udløb.

Retten hævet.

Dommer